

ACC. N:R M.10658:1-4.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Wahlberg Larsson*

Härad: *N. Åsbo*

Adress: *Löbbarp, Perstorp*

Socken: *Perstorp*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1948.*

Född år *1898* i *Perstorps förs.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Offer mot sjukdom.

s. 1-4

Jb. 6. 1.

Skriv endast på denna sida!

Offer mot sjukdom.

Numera avlidna personer ha på sin tid om-
talat, att för ansågs det icke tillrädligt
slå ut helt vatten på gårdsplanen. De under-
jordiska "vättarna" och älvarna kunde däri-
genom skadas och sedan hämnas, genom
att försäkra sjukdomar på husets inbyggare. /
Älvarna voro särskilt hämdlystna, de kunde
uppträda i osynlig mätte och blåsa på folk
så att små utslag med klåda uppstod på
kroppen. Lådant utslag kallades älvablist.
Om klådan blev olidlig, måste den botas
omedelt rökning av "älvanäver" en slags
lava som bukkade växa på marken.
Rökningen tillgick sålunda att lavan
lades på glödande träkol, den angripna
personen ställde sig i blotta lintyg på
golvet med rökelsen mellan fötterna.

Viktigt var att rökten kom upp under linnet. Efter en stunds rökning följdes rökelsen tre gånger runt personen, först ena hållet och sedan det andra. Morgonen därpå var utslaget och blåden borta. Denna behandlingsmetod fortlevde i början av nittenhundraåret. Troligen hade blådens uppkommit so myggbett och utslagen varo sämades uppkomna genom rivning med naglarna. Fjotta sjukdomar kunde botes genom att fästa dem i träd. För tandvärk var det vantigt att med en spik preta i den värkande tanden, därefter inslogs spiken i ett träd, då spiken var rostig skulle tandvärken vara borta. Träd med många sådana inslagna spikar varo för ganska vantiga, de torde dock numera vara bortbyggna, så att något

dylikt finnes icke att beståda. Något särskilt trädslag torde icke ha varit nödvändigt. Att draga barn under kräftiga rötter för att bota engelska sjukkan eller som den här kallades "skäver" skall ha varit bruk på något håll, det kan dock icke påvisas just i denna ort.

Här var det brukligt att vid månskifte föra barnet till en "skäverkvinnas" som på något mystiskt sätt botade barnet i ett märkt rum.

Något offer till träd eller stenar för att bortaga sjukdom omtalas icke här.

Fäster ansågos försvinna om en död persons hand fördes över dem.

Någon offerkälla torde icke ha varit i bruk här. Något offer med penningar är icke heller omtalat. "Bäckarnamen"

d. v. s. Väckens kunde man ge pengar
för att han lyfte den som på mörka
kvällen färdades på hemväg, men detta
kan väl snarast anses som en betaltning
för en utförd prestation, än som ett offer.
Vid vissa utslagsjukdomar brukade
rökning ske, med dels de blommor som
plockats under midnattsmornatten, dels
med "kolliväxelse" som köptes på apotek.
Detta torde vara en sentida variant
av gamla tiders rökoffer. Så sent som
år 1966 inköpte en gumma sådan rökelse
för att bota en sjuk ko. Denna blev frisk
och gumman var begrafast övertygad om
rökoffrets verkan.